

ИДЕЈНО РЕШЕЊЕ ЗА ПРОЈЕКАТ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА МЕШОВИТЕ НАМЕНЕ У НОВОМ САДУ**CONCEPTUAL DESIGN FOR THE PROJECT OF THE MIXED-USE CULTURAL CENTER IN NOVI SAD**

Ана Блажина, Факултет техничких наука, Нови Сад

Област – АРХИТЕКТУРА, АРХИТЕКТОНСКО ПРОЈЕКТОВАЊЕ

Кратак садржај: Пројекат представља концепт културног центра мешовите намене, осмишљеног да обједини културне, едукативне и рекреативне функције у једном простору, прилагођеном младима и Грађанима Новог Сада.

Кључне речи: културни центар, Нови Сад, мешовита намена, едукација, рекреација

Abstract: This project presents a conceptual solution for a mixed-use cultural center in Novi Sad, designed to integrate cultural, educational, and recreational functions within a single accessible and flexible building.

Keywords: Cultural Center, Novi Sad, Mixed-use, Education, Recreation

1. УВОД

Културни центар мешовите намене замишљен је као простор који интегрише различите функције и постаје место окупљања локалне заједнице. Савремени градови често имају проблем фрагментације простора, па је циљ овог пројекта створити објекат који обједињује уметност, едукацију и рекреацију, а истовремено доприноси идентитету Новог Сада.

Мешовита намена у архитектури омогућава комбинацију више функција у једном објекту, повећава флексибилност простора и привлачи шири спектар корисника. Примери из праксе показују да овакви објекти постају жаришта културног живота и стимулишу активно учествовање грађана.

Циљ је да се утврде које компоненте су неопходне, на основу истраживања и студија случаја успешних културних центара, да један нови културни центар постане активан учесник у градском ткиву, да постане место сусрета и атрактивно место које привлачи младе и велик број грађана, а не хладан, напуштен и неискоришћен простор.

2. ОБЈЕКТИ МЕШОВИТЕ НАМЕНЕ: ТЕОРИЈСКИ ОКВИРИ

Објекти мешовите намене представљају сложене архитектонске структуре које интегришу

Овај рад проистекао је из мастер рада чији ментор је био др. Дејан Ецет. ред. проф.

различите функције у један корпус, омогућавајући истовремено коришћење јавних, полујавних и приватних простора. Овакав тип објеката одражава савремене урбане тенденције, где је потребно максимално искористити простор, али и обезбедити хармоничну коегзистенцију различитих активности. Кључна особина ових објеката је мултифункционалност, која омогућава корисницима да у оквиру једног комплекса обављају различите активности – од културних и образовних до рекреативних и угоститељских.

При пројектовању објеката мешовите намене посебан акценат се ставља на просторну организацију и циркулацију корисника. Простори различитих функција морају бити међусобно повезани на начин који омогућава лаку оријентацију, али и довољну приватност или независност по потреби. Јавни садржаји, као што су изложбени простори или сценске сале, захтевају директан и јасан приступ, док полујавни или приватни простори, као што су учионице, радни простори или угоститељски објекти, морају бити организовани тако да не ремете основне токове корисника. Флексибилност простора је такође кључни аспект, јер омогућава прилагођавање функција променљивим потребама корисника и различитим типовима програма, што доприноси дугочекности и функционалној одрживости објекта.

Поред функционалних и просторних аспеката, објекти мешовите намене имају и важну социјалну и културну улогу у урбаном контексту. Они постају центри интеракције и окупљања, где се различите групе корисника сусрећу, размењују идеје и учествују у културним и образовним активностима. Јавни и полујавни простори у оквиру ових објеката подстичу социјалну кохезију и активно учешће заједнице, док архитектонски дизајн и естетика доприносе стварању препознатљивог идентитета објекта у околини. Такви објекти, кроз интеграцију функција и промишљено обликовање простора, постају не само функционални елементи урбаног ткива, већ и средства културног оживљавања, промоције локалних активности и стварања динамичних и живих јавних зона.

НАПОМЕНА:

Слика 1. Приказ мешовитости намена

3. СТУДИЈА СЛУЧАЈА – Примери из праксе

3.1. Културни центар Град, Београд

Културни центар Град [1] представља пример савремене зграде мешовите намене која интегрише различите културне, образовне и рекреативне функције у оквиру једног корпуса. У њему се налазе изложбени простори, сценске сале, радионице, учионице и угоститељски садржаји, што омогућава различите типове корисника да истовремено користе објекат. Овај комплекс илуструје принцип мултифункционалности, где свака функција доприноси динамичности објекта, а простор је организован тако да омогућава интегрисану, али независну употребу свих садржаја.

Организација простора и циркулација: Унутрашња организација КЦ Град пажљиво раздваја јавне, полујавне и приватне зоне. Главни изложбени и сценски простори имају директан приступ посетилаца и омогућавају флексибилну употребу за различите програме, док учионице и радионице нуде мирније окружење за образовне и стручне активности. Циркулација унутар објекта је логички решена, са јасним токовима кретања који минимизирају конфликте између различитих корисника. Овакав приступ омогућава корисницима да се лако оријентишу, а истовремено обезбеђује приватност и независност појединих функционалних целина.

Социјални и културни значај: Културни центар Град не представља само функционалан објекат, већ и простор социјалне интеракције и културног оживљавања. Јавни и полујавни простори, као што су лобији, галеријски простори и угоститељски садржаји, подстичу сусрете различитих група корисника и промовишу културну активност. Архитектонски израз објекта и његова визуелна препознатљивост у урбаном контексту доприносе формирању идентитета места и стварању динамичног окружења које привлачи публику и локалну заједницу

Флексибилност и одрживост: Једна од кључних карактеристика КЦ Град је флексибилност простора,

која омогућава прилагођавање програма променљивим потребама корисника. Простори се могу трансформисати за различите врсте догађаја, од изложби и предавања до позоришних представа и радионица. Ова адаптивност, у комбинацији са елементима енергетске ефикасности и промишљеном организацијом простора, доприноси дугорочној функционалној и културној одрживости објекта, омогућавајући му да остане релевантан у савременом урбаном контексту.

Слика 2. Фасада културног центра КЦ Град

3.2. Centre Pompidou, Париз

Концепт и мултифункционалност: Центар Жорж Помпиду [2] представља један од најзначајнијих примера савремене архитектуре објеката мешовите намене, где се култура, образовање и рекреација интегришу у један комплекс. Објекат комбинује музеј савремене уметности, изложбене сале, библиотеку, биоскопске сале и просторе за сценске уметности, уз јавне зоне за одмор и окупљање. Мултифункционалност је овде кључна, јер различите компоненте објекта омогућавају истовремено одржавање активности различитих типова и пружају корисницима широк спектар могућности за културну и образовну интеракцију.

Организација простора и циркулација: Архитектонско решење Центра Жорж Помпиду истиче јасну и логичку организацију простора. Јавни садржаји, као што су изложбени простори и галерије, постављени су тако да омогућавају директан и лак приступ посетиоцима, док се библиотеке и радионице налазе у зоне које нуде мир и концентрацију. Карактеристично је и спољно позиционирање техничких елемената и комуникација, што омогућава флексибилну и непрекинуту циркулацију корисника кроз све делове објекта. Такво решење омогућава да различите функције коегзистирају без међусобних сметњи и да сваки простор буде функционално оптимизиран.

Социјални и културни значај: Центар Жорж Помпиду има изузетну улогу у промоцији културе и социјалној интеракцији. Јавни и полујавни простори, као што су лобији, тргови и отворене галерије, стварају услове за сусрете и интеракцију различитих група корисника. Архитектура објекта, са својом препознатљивом индустријском естетиком и експресивним решењем фасаде, постала је икона савременог Париза,

доприносећи формирању културног идентитета и оживљавању урбаног простора око њега.

флексибилност и дугорочна одрживост: Једна од најважнијих особина Центра Жорж Помпиду је флексибилност простора, која омогућава прилагођавање различитим типовима програма и потребама корисника. Галерије и изложбени простори могу се трансформисати за различите врсте изложби, перформанси или јавних догађаја, док библиотеке и образовни центри обезбеђују континуитет учења и стручног развоја. Ова способност адаптације, у комбинацији са јасно дефинисаним функцијама и интеграцијом јавних зона, осигурава дугорочну релевантност објекта као културног и социјалног центра, чинећи га примером успешне мешовите намене у савременој архитектури.

Слика 3. Фасада културног центра Жорж Помпиду

3.3. Кућа музике у Будимпешти

Концепт и мултифункционалност: House of Music у Будимпешти [3] представља пример савременог објекта мешовите намене у културном контексту, где се интегришу различите културне и образовне функције у један комплекс. У оквиру објекта налазе се концертне сале, изложбени простори, музичке радионице и образовни центри, као и простори за рекреацију и друштвене активности. Мултифункционалност овог објекта омогућава различитим групама корисника да истовремено учествују у различитим активностима, од конзервације и изучавања музичке уметности до присуства јавним наступима и изложбама.

организација простора и циркулација: Просторна организација House of Music пажљиво је конципирана како би се обезбедила логична циркулација корисника и јасна разлика између јавних, полујавних и приватних зона. Концертне сале и изложбени простори постављени су тако да омогућавају директан приступ публици, док учионице, радионице и административни простори нуде мирније окружење за образовање и стручни рад. Циркулација је дизајнирана тако да различите функције могу функционисати истовремено без међусобних сметњи, а флексибилни простори омогућавају лако прилагођавање различитим типовима програма.

социјални и културни значај: House of Music има важну улогу у културном и друштвеном животу града, стварајући простор за интеракцију и окупљање различитих корисника. Јавни и полујавни простори омогућавају сусрете посетилаца, учесника радионица и музичара, а архитектонски дизајн и визуелна препознатљивост објекта доприносе формирању идентитета места и оживљавању урбаног окружења. Објекат постаје културни чвориште које интегрише учење, извођење и јавну интеракцију, што га чини примером успешне мешовите намене у савременој архитектури.

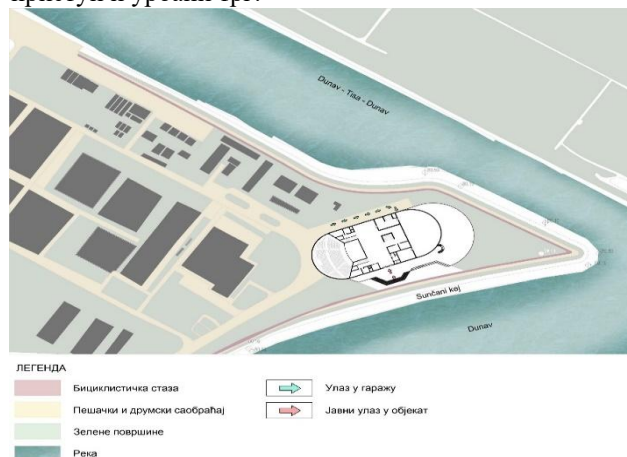
Флексибилност и дугорочна одрживост: Једна од кључних карактеристика House of Music је флексибилност простора, која омогућава прилагођавање различитим врстама културних и образовних програма. Концертне и изложбене сале могу се трансформисати за различите догађаје, док учионице и радионице обезбеђују континуитет образовног програма. Адаптивност простора у комбинацији са пажљиво дефинисаним јавним зонама доприноси дугорочној функционалној и културној релевантности објекта, чинећи га примером објекта мешовите намене који успешно интегрише културу, образовање и друштвене активности.

Слика 4. Надстрешница Куће Музике у Будимпешти

4. ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК

Задатак пројекта био је осмислити културни центар који: интегрише различите културне и едукативне програме; нуди мултифункционалну салу за представе, изложбе и радионице; укључује рекреативне и друштвене просторе, као што су тераса и кафић; повезује зграду са обалом Дунава, креирајући јавни приступ и урбани трг.

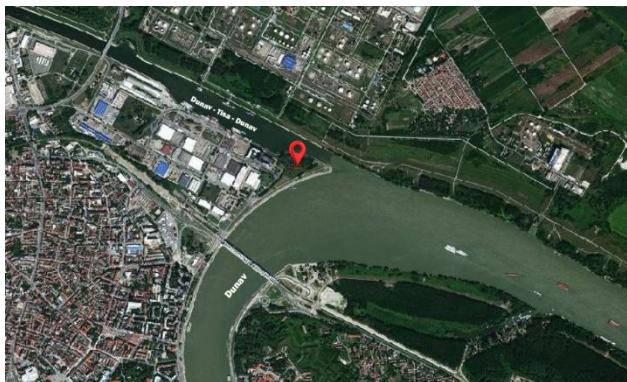

Слика 5. Ситуација са положајем објекта

5. ОПИС ОБЈЕКТА

5.1. Локација

Локација је на самом ушћу Дунава и Дунав-Тиса-Дунав канала, што омогућава јавни приступ, визуру на реку и повезивање са градским окружењем.

Слика 6. Ситуација са положајем објекта

5.2. Концепт

Објекат прати обалу у флуидној форми, са стакленом фасадом и челичном конструкцијом у делу сале за представе. Идеја је да зграда буде прозачна и приступачна, рефлектујући савремене архитектонске принципе и мултифункционалност простора.

Пројектовање објекта мешовите намене захтева детаљну анализу програма [4] како би се све функције интегрисале у један кохерентан систем. У овом објекту издвајају се следеће групе простора: јавни, полујавни и сервисни, а свака група има специфичне захтеве и могућности флексибилне употребе.

5.3. Програм и корисници

Културни центар намењен је младима, студентима, породицама, туристима, али и свим другим грађанима Новог Сада. Програм обухвата:

- Велику салу за представе и предавања
- Мању мултифункционалну салу за изложбе
- Кафић са терасом
- Административне просторије и учионице
- Јавну терасу и платформу за културне догађаје

5.4. Архитектура и материјализација

Објекат је бео, са глатком текстуром фасаде. Конструкција комбинује армирани бетон и челик, Тераса на првом спрату је проходна и озелењена [5] и представља продужетак кафића где се одвија социјализација. Конструкција изнад позоришне сале представља просторну решетку од челика која носи конструкцију крова. Кров изнад првог спрата је непроходан. Унутрашњи простори су флексибилни, а дизајн наглашава повезаност са околином и рекреативним зонама. Објекат својом флуидном формом прати линије обале и ток реке. Застакљена

фасада појачава утисак просторне повезаности и интеракције са околином.

Слика 7. 3Д приказ објекта

Слика 8. 3Д приказ објекта

6. ЗАКЉУЧАК

Културни центар мешовите намене показује како архитектура може објединити више функција у једном простору, стварајући приступачан и атрактиван објекат за заједницу. Интеграција културних, едукативних и рекреативних садржаја доприноси јачању локалног идентитета [6] и квалитету живота, док естетски и функционални концепт рефлектује савремене архитектонске принципе.

7. ЛИТЕРАТУРА

- [1] Културни центар Град у Београду – <https://www.kcgrad.rs>
- [2] Центар Помпиду, Париз – <https://www.centrepompidou.fr>
- [3] Кућа музике у Бутимпешти <https://www.hungarianhouseofmusic.hu>
- [4] Montgomery, J. (1998). *Making a city: Urbanity, vitality and urban design*. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13574809808724418>
- [5] Митић, М. (2015). *Урбанистичко планирање и одрживи развој*. Београд: Грађевинска књига.
- [6] Просторни план града Новог Сада 2021–2030. (2020). Градска управа за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад.

Кратка биографија: Ана Блажина рођена је 03.03.1999. године у Сремској Митровици.
Дипломски рад је одбранила на Факултету техничких наука 2022. године из области Архитектура и урбанизам.
Контакт: blazinaana99@gmail.com

